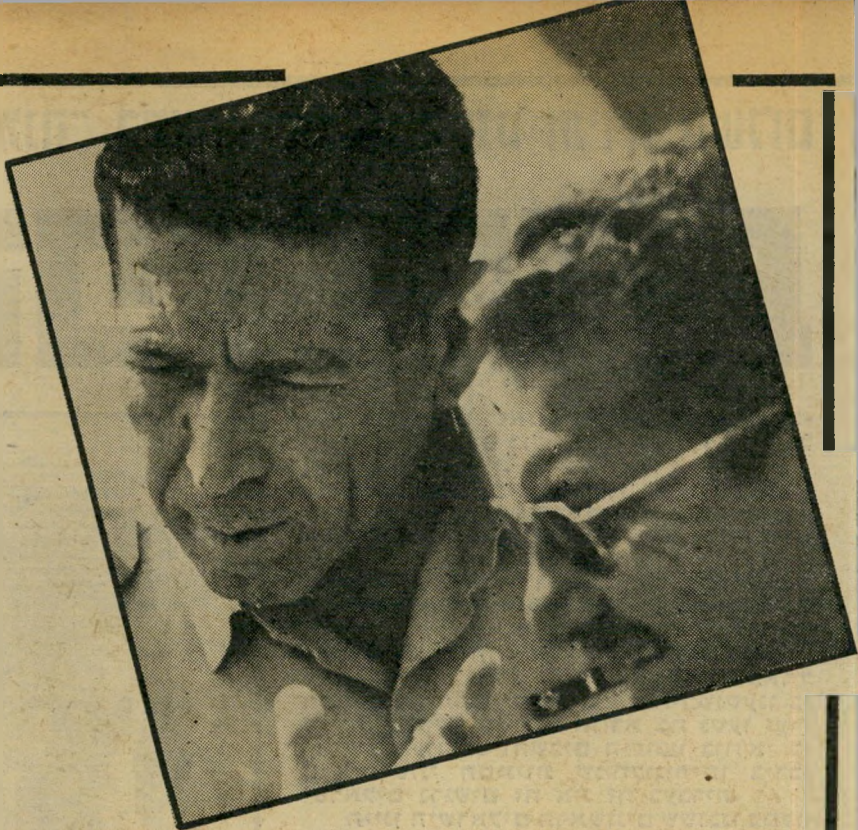

המהפך הצה"לי

שריביטחון וייצמן וארופ (מי.) ישראל טל

ארגונו ובתיפקודו כמיפקדה המיבצעית היעילה של צה"ל. התשובה, עליפי היגיון וגם כל הניסיון העצום החדש-קשמי שנצבר עד כה בצבאות העולם בנושאים אלה, שלילית בתכלית: כמו בכל צבא רציני אחר, אין המפקדה המיבצעית הראשית של "זרוע" יכולה לשמש, ככזו, גם מיפקדה מבצעית, כי מדובר כאן בשתי מערכות נפרדות ושונות.

אין גם לגזור, לצורך זה, גזירה-שווה מן הנעשה לגבי כוחות האוויר או הים והמנוף הליים בצה"ל, גם מיבצעית, עליידי מיפקדת "החיל" שלהם — שהיא, באותו זמן, גם מיפקדת-הזרוע המיבצעית.

סיבה אחת היא, שלגבי עוצמת האוויר והפעילות העליונה של כל כוחות-האוויר, עד כמה ישראל נוגעת, הם "חזית" אחת. בארה"ב, לדוגמה, אין מיפקדת זרוע הי אוויר נחשבת — או מתפקדת — כמיפקדה המיבצעית העליונה של כל כוחות-האוויר. אלא, בכל זירה וזירה בעולם קיימת מיפקדה מיבצעית אווירית עליונה. לכל זירה וזירה בעולם מוקצים כוחות האוויר שלה, ומפקד הזירה הוא המפעיל, באמצעות מיפקדות אוויריות או משולבות, הכפופות לו.

את פקודותיו מקבל מפקד-הזירה (בצ"י נור האמריקאי) משריביטחון ("מוכרז"י מדינה להגנה), באמצעות "ראשי המטות המשולבים". אפילו "חיל-האוויר האסטרטגי" של ארה"ב, המרוכז בארה"ב ומפעל ממנה, יצא כבר לפני שנים רבות מן כפיפותה הישירה של מיפקדת זרוע האוויר — הגם שברור, כי למעשה משמשת מיפקדה זו מכשיר נוח לקיום קשר העברת פקודות ודיווחים בין "ראשי המטות" ובין המיפקדות האוויריות הראשיות בעולם. כך, בארה"ב, גם היחס בין מיפקדות זרועות הים והיבשה, ובין המיפקדות היבשיות והימיים.

אין מקום

למיפקדת, "זרוע"

ט עם עקרונות נוסף לנטיה להאחדת פונקציות "מיפקדת הזרוע" והמיפקדה המיבצעית הגבוהה, לגבי כוחות האוויר והים, יימצא באופי "ממדי" האוויר והים כ"חזיתות" לחימה ו"שדות-קרב", שאין קיימים בהם "תבליט ותכנית", כמו ביבשה; ובעובדה שמדובר תמיד במיספר מועט היחס של "יחידות בודדות" הלוחמות ב"מהירות גבוהה, או גבוהה מאד, על-פני מרחבים גדולים ולטווחים ארוכים (כמה כמה מאות מטוסים היוצאים לגיחה בטווח מאות ק"מ ולזמן של שעותיים בלבד; או כמה עשרות ספינות, הפועלות בכל מרחב הים-התיכון; ולעומת זאת, ביבשה, כמה מאות אלפים או מיליונים של חיילים, כלי-רכב, כלי-ארטילריה ואמצעים אחרים, ש"כולם נוטלים חלק הכרחי וקבוע בלחימה). גם האופי האוני-הבביות של השליטה והפיקוד ביבשה ובמיבצעי היבשה, שונים לגמרי מאלה של מיבצעי האוויר או הים. במה שנוגע לתיכנון ולניהול הי מיבצעים גופם, אין בכלל להשוות את מורכבות מלאכת הפיקוד והשליטה של מיבצעי היבשה ואת גודל פירוט ומיספר דרגי הפיקוד והשליטה; ומיספר גופי השליטה בכל דרג ודרג — הנדרשים לשם כך, לעומת הנדרש (והאפשרי) לצורך מי-

קבלת-ההחלטות אצל שריביטחון, ואצל כל אלה שישתף אותם בבחינת ההצעה, או שיבקש את המלצותיהם. נראה כי טל מנסה להתיר, קודם וראשית לכל, את סבך האינרציה הייחודית לצה"ל, ביחס למצב כוחות-היבשה ול"מעמד המטכ"ל.

ההפרדה הקלאסית והקבועה בין כוחות "היבשה", "האוויר" והים", אינה מיקרית: בכל אחד מן ה"ממדים" האלה אופי הי לחימה שונה ומיוחד, לעומת הלחימה בשני ה"ממדים" האחרים. זו העילה החיצונית להפרדה. העילה הפנימית היא, שלחיתום האלמנטים היבשתיים, במסגרת לוחמות היבשה, כה שלובה כבר בדרגים הנמוכים ביותר, עד שיש לראותם בשלמות אינטגרלית קבועה.

כך גם לגבי האלמנטים הימיים, בים, והאוויריים באוויר. לעומת זאת, מידת השיתוף בין מטוסים וכוחות-יבשה, לדוגמה, לעולם איננה "אינטגרלית" — המטוס אינו לוחם כתף-אל-כתף עם החי"ר, הטנ"קים או ההנדסה, כמו שהם לוחמים, באופן קבוע והכרחי, אלה עם אלה.

לכן, כשם שאת כוחות האוויר או את כוחות הים מכינות מיפקדות מקצועיות ייעודיות המאמנות, מכשירות ומארגנות את הכוחות במיסגרות אורגניות, כך

לומר כי טל מבקש להזניק את צה"ל, ואולי את מערכת-הביטחון כולה, בקפיצה אדירה מן העידן הקדם-היסטורי של ההגנה, אל הזמן ואל רמת ההתפתחות של אחר-מלחמת-העולם-השנייה, שגם ואלהים צריכים היו להגיע כבר מזמן.

מיפקדה מקצועית

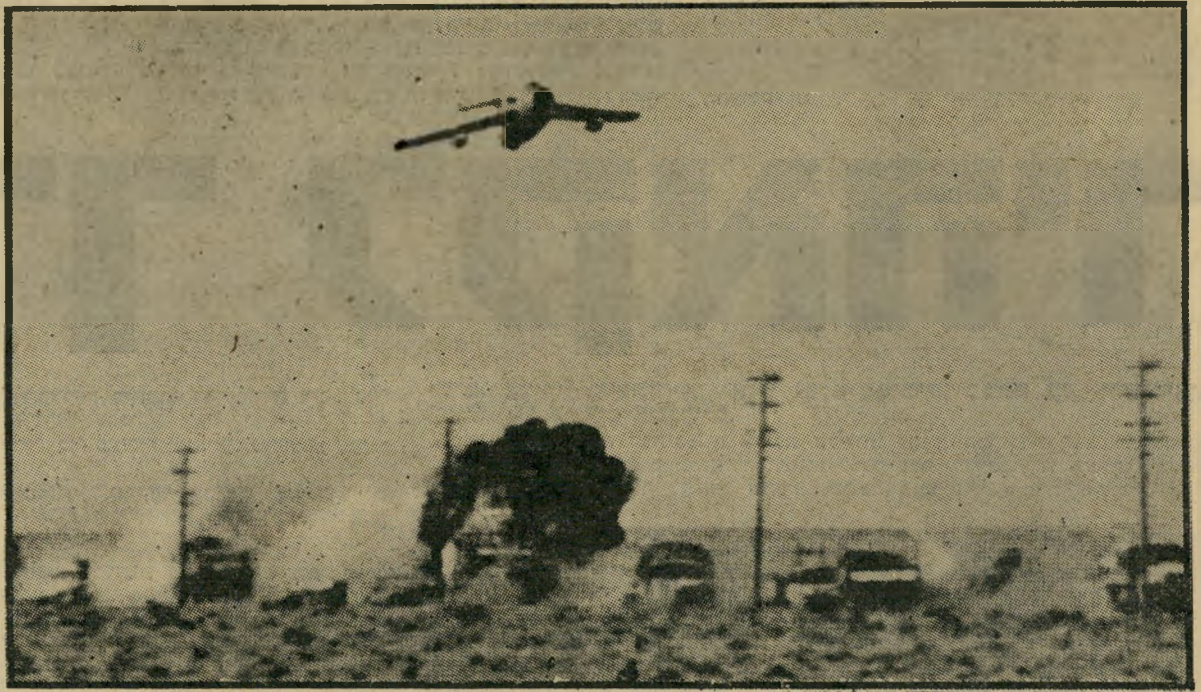
ומיפקדה מבצעית

מזר לשער שטל מציע שינוי עקרוני אמנם, אבל שמבחינה מעשית יבוצע — ועוד ניווכח, אם רק כשלב-ביניים — כמעין פשרה, במגמה מכוונת להימנע מטילטול חד וחריף מדי של המערכת. פשרה כזו אינה רק הגיונית, אלא גם הכרח המציאות: צה"ל, ומערכת-הביטחון בכללה, יכולים כעת להשתנות אך ורק תוך כדי עשייה וכווננות שוטפות, בלא שהשינויים יורשו להפריע במשהו את הי

תוך תקופה של חצי שנה התנסתה ישראל בשורה של מהפכים, שהיתה להם השפעה ישירה על חיי כל אזרח במדינה.

תחילה התחולל המהפך הפוליטי ב-17 במאי, המוכר כבר בכינוי "המהפך" סתם. אחריו בא המהפך הכלכלי, שהוללה או רק בישרה הממשלה החדשה. המהפך השלישי היה מהפך השלום של נשיא מצריים אני-ואר אל-סאדאת.

כאשר יגיש, בעוד כשבוע, אלוף (מיל.) ישראל ("טליק") טל, עוורו המיוחד של שריביטחון, את תוכניתו לאירגון מחדש של מיבנה צה"ל — ואם אמנם תהיה זו תוכנית מהפכנית כפי שכבר נרמז — והיא תתקבל ותאושר על ידי שריביטחון, אפי-שר ישראל תמצא את עצמה עומדת על סיפו של מהפך חדש — בצה"ל ובמערכת הביטחון כולה. פירטי תוכניתו של טל עדיין אינם ידועים, ובוודאי אין לנבא בוודאות מה יאשר

..מידת השיחוף בין כוחות האוויר לחילות היבשה אינה אינטגרלית"

נחוצה מיפקדה מיקצועית כזו, לאותו צורך, גם לכוחות-היבשה. השאלה היא רק אם מיפקדה כזו יכולה, או אמורה, לשמש גם מיפקדה מיבצעית — כלומר, להיות הדרג המיבצעי שינהל ב"אופן ישיר את כל מיבצעי-היבשה, כדרג הממונה הישיר על "הפיקודים" המרחביים, שמיקומו או יהיה בינם לבין "מבצעי הפיקוד-העליון" (מצפ"ע, הוא המטכ"ל ב-

יכולת לעבור למצב של מילחמה טוטאלית. תוך התראה של שעות ספורות. אילו רק ניתן היה, לעצור את המכונות לשנתיים-שלוש, היה מקום להכין וגם להגשים רפורמות כוללות, מן המסד עד הטפחות, במכה גדולה אחת. אין גם ספק כי בעיית הכווננות וההכרח להמשיך את תנועתם הבלתי-מופרעת של גלגלי הי ביטחון יהיו שיקולים מרכזיים בתהליך

שריביטחון, מה ירחו, מה יבקש לשנות, מה יחליט להוסיף, אבל לפחות לפי הי פירוטמים בכלי התיקשורת, אין כלל להבין מדוע הוכתרה — עליידי עיתונאים, ככל הנראה — המשימה הזאת שהטיל עזר וייצמן על ישראל טל, "אירגון צה"ל לקראת שנות השמונים". אם ובמידה שמדויקים קווי-האופי העיקריים של התוכנית, כפי שפורסמו, יש